

3. Περιεχόμενο της πρόσκλησης

3.1 Γενικές προϋποθέσεις ένταξης στο υποέργο

1. Ο Καν. (ΕΕ) 651/2014 και κατά συνέπεια και η παρούσα πρόσκληση δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν, είτε αυτά καθαυτά είτε οι όροι που τα συνοδεύουν ή η εφαρμοζόμενη μέθοδος χρηματοδότησής τους, παραβίαση του δικαιίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και ιδίως:

α) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Ωστόσο, είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση

β) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες

γ) σε μέτρα ενίσχυσης τα οποία περιορίζουν τη δυνατότητα των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.

2. Σύμφωνα με το αρ. 8 του ΓΑΚ για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στην ενισχυόμενη δραστηριότητα, στο ενισχυόμενο έργο ή στην επιχείρηση.

α) Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση που υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους μέλους συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.

β) Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις με προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν:

αα) με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες

ββ) με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, όσον αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, μόνο αν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ενίσχυσης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζονται στην ενίσχυση αυτή.

γ) Οι απαλλασσόμενες κρατικές ενισχύσεις δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Καν. 651/2014.»

3. Κάθε αίτηση ενίσχυσης προκειμένου να κριθεί επιλέξιμη για ένταξη στο Υποέργο, πέρα των λοιπών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών της παρούσας, θα πρέπει :

α) να αφορά σε επενδύσεις στην μεταποίηση σε τομείς δραστηριότητας όπως αυτοί ορίζονται στους ΚΑΔ του παραρτήματος ΙΧ.

β) να αφορά σε δραστηριότητες, ίδρυσης και εκσυγχρονισμού μονάδας, όπως και δραστηριότητες συγχώνευσης μονάδων υπό τον περιορισμό ότι οι συγχωνεύσεις συνοδεύονται απαραίτητα και από τον εκσυγχρονισμό τους και δεν αφορούν νεοσύστατες επιχειρήσεις (άρθρο 22, ΓΑΚ).

γ) να αφορά σε ενισχύσεις που λειτουργούν ως κίνητρο, κατά την έννοια του άρθρου 6 ΓΑΚ, για την περαιτέρω ανάπτυξη δραστηριοτήτων ή έργων και δεν παρέχονται για δραστηριότητες, τις οποίες θα ανέπτυξε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος, ακόμη και αν δεν του είχε χορηγηθεί η ενίσχυση. Οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει αίτηση ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του επενδυτικού σχεδίου. Έναρξη των εργασιών είναι το πρώτο χρονικά σημείο μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις περιπτώσεις απόκτησης του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού κατά την έννοια της περίπτωσης ε) της παραγράφου 3 του άρθρου 3.7, ως έναρξη των εργασιών νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση (άρθρο 2 στοιχείο 23 του ΓΑΚ). Η έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της αίτησης για το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου.

δ) να πληροί τις προϋποθέσεις που ισχύουν και αφορούν στα ενιαία επενδυτικά σχέδια.

ε) να περιλαμβάνουν δαπάνες επιλέξιμες στις περιφερειακές ενισχύσεις και να αφορούν σε αρχική επένδυση.

στ) να τηρεί το σύνολο των προϋποθέσεων του Γενικού μέρους και του κατά περίπτωση ειδικού άρθρου του ΓΑΚ, ακόμα και εάν αυτές δεν αναφέρονται ρητά στην παρούσα πρόσκληση

4. Σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων που αφορά στα έργα της παρούσας Πρόσκλησης ισχύουν τα προβλεπόμενα στον ΓΑΚ (Άρθρο 8).

α) Οι ενισχύσεις των έργων της παρούσας Πρόσκλησης μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εφόσον τα εν λόγω μέτρα αφορούν διαφορετικές προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες.

β) Οι ενισχύσεις των έργων της παρούσας Πρόσκλησης μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, όσον αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες (οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει), μόνον εάν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που προβλέπονται στα αντίστοιχα άρθρα του ΓΑΚ.

γ) Σε περίπτωση που η σώρευση ενισχύσεων οδηγεί σε υπέρβαση των ορίων κοινοποίησης ή/και εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπει ο ΓΑΚ, οι προς χορήγηση ενισχύσεις θα προσαρμόζονται ώστε να διασφαλίζεται η μη υπέρβαση των εν λόγω ορίων κοινοποίησης και εντάσεων ενίσχυσης.

δ) Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στο Γ.Α.Κ., για την παρούσα δράση, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό

ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται κατά περίπτωση στο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο και στην επιχείρηση και ελέγχεται, μεταξύ άλλων, η περίπτωση τεχνητής κατάτμησης του (παρ. 2 του άρθρου 4 και παρ. 1 του 8 ΓΑΚ).

ε) Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στο Γ.Α.Κ., για την παρούσα δράση, ελέγχονται οι περιπτώσεις συνδυασμού των ενισχύσεων του παρόντος με ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Κράτους.

5. Αρχή «Deggendorf». Δεν μπορούν να υπαχθούν σχέδια φορέων για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία οι ενισχύσεις αυτές έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά (περ. α' και β' της παρ. 4 του άρθρου 1 ΓΑΚ). Κάθε επενδυτής, κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής οφείλει να δηλώνει ότι δεν έχει λάβει οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε βάρος της οποίας έχει κινηθεί η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου

6. Δεν έχει υποβληθεί και δεν θα υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με αυτές που προτείνονται προς ενίσχυση στο παρόν Υποέργο.

7. Όπου απαιτείται οι επενδύσεις του παρόντος συμμορφώνονται με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

8. Η υποβολή αιτήσεων των δικαιούχων στο πλαίσιο της πρόσκλησης σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους των όρων δημοσιότητας του Καν. 651/2014 όπως ορίζονται αυτές ειδικότερα στα άρθρα 9 και 12 αυτού.

9. Σε ότι αφορά την πλήρωση όρων του άρθρου 14 του ΓΑΚ:

α) Η ένταση της ενίσχυσης, εκφραζόμενη σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων όπως αυτός ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη περιοχή.

β) Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή.

γ) Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούρια.

δ) Για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με τη δραστηριότητα που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών. Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.

ε) Η επένδυση διατηρείται στην περιοχή όπου χορηγείται η ενίσχυση για τουλάχιστον πέντε έτη, ή τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. Αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση μονάδας ή εξοπλισμού που κατέστησαν παρωχημένα ή υπέστησαν βλάβες κατά την περίοδο αυτή, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή κατά τη σχετική ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο»

3.2 Φορέας Υλοποίησης Δράσης Ενίσχυσης (ΦΥ)

1. Ως Φορέας Υλοποίησης του Υποέργου (ΦΥ) ορίζεται η Υπηρεσία Διαχείρισης Έργων Ταμείου Ανάκαμψης, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος αναλαμβάνει τη συνολική διαχείριση του Υποέργου σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (ν. 4270/2014), διασφαλίζοντας τον αναγκαίο διαχωρισμό αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 3Γ του ΣΔΕ, δηλαδή την προετοιμασία και έκδοση της πρόσκλησης, την ευθύνη για την αξιολόγηση και ένταξη των επενδυτικών σχεδίων, την παρακολούθηση της προόδου τους και την πιστοποίηση και καταβολή της ενίσχυσης στους δικαιούχους μέχρι την ολοκλήρωσή τους, τον έλεγχο τους και την παρακολούθηση των μακροχρονίων υποχρεώσεών τους.

2. Μέχρι ορισμού του ΦΥ χρέη ΦΥ ασκεί η Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

3.3 Στόχος της δράσης

1. Στόχος του Υποέργου, είναι:

- α) Η αύξηση του βαθμού συνεργασίας στον πρωτογενή τομέα.
- β) Η βελτίωση της θέσης του αγροτών στην αλυσίδα αξίας.
- γ) Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων στις αγορές μέσα από την αξιοποίηση της έρευνας, της σύγχρονης τεχνολογίας και των ψηφιακών εργαλείων.
- δ) Η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.
- ε) Η βιώσιμη ανάπτυξη και η αποδοτικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων.

2. Το κάθε επενδυτικό αποδεικνύει ότι εκπληρώνει τουλάχιστον έναν από τους στόχους αυτούς.

3.4 Γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της δράσης είναι όλη η ελληνική Επικράτεια.

3.5 Πιστώσεις – Χρηματοδότηση

1. Η δημόσια ενίσχυση ανέρχεται σε **179.681.250,00 €**, χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την περίοδο 2022-2025 και κατανέμεται ως εξής:

α) Ποσό 89.840.625,00 € (ποσοστό 50%) θα διατεθεί για επενδύσεις που θα υλοποιηθούν από Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (ΑΣ), Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.), Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ), Ανώνυμες Εταιρίες με μετόχους Συνεταιρισμούς που κατέχουν την

πλειοψηφία των μετοχών με τον περιορισμό ότι οι Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.) και οι Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.) αναγνωρίζονται και λειτουργούν υπό την σκέπη φορέων αναγνωρισμένων ως Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ), Ανώνυμες Εταιρίες με μετόχους Συνεταιρισμούς.

β) Ποσό 89.840.625,00 € (ποσοστό 50%) θα διατεθεί για επενδύσεις που θα υλοποιηθούν από νομικά πρόσωπα του εμπορικού δικαίου των περιπτώσεων της παραγράφου 3.14 β) και γ).

2. Σε περίπτωση μη δέσμευσης της δημόσιας ενίσχυσης σε μία έκαστη εκ των δύο ανωτέρω κατηγοριών εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την ημερομηνία έναρξης της υποβολής των αιτήσεων, θα υπάρξει ενοποίηση των ως άνω περιπτώσεων α) και β) σε μία ενιαία κατηγορία.

3.6 Κατηγορίες ενισχύσεων

α) Η παρούσα πρόσκληση αφορά στις ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων:

αα) Άρθρο 14 του τμήματος 1, του ΓΑΚ 651/2014 : «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»

αβ) Άρθρο 18 του τμήματος 2, του ΓΑΚ 651/2014 : «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»

αγ) Άρθρο 19 του τμήματος 2, του ΓΑΚ 651/2014 : «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις»

αδ) Άρθρο 28 του τμήματος 4, του ΓΑΚ 651/2014 : «Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ»

αε) Άρθρο 36 του τμήματος 7, του ΓΑΚ 651/2014 : «Επενδυτικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων».

αστ) Άρθρο 41 του τμήματος 7, του ΓΑΚ 651/2014 : «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές»

β) Η δράση αφορά στη ενίσχυση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από του τομείς δραστηριότητας των ΚΑΔ του Παραρτήματος ΙΧ.

3.7 Επιλέξιμες δαπάνες

1. Ενισχύονται επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού πληρουμένων σε κάθε περίπτωση των προϋποθέσεων του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ. Οι επενδύσεις έχουν εύλογο κόστος υλοποίησης και πρέπει να τεκμηριώνονται εγγράφως με σαφή, συγκεκριμένο και επικαιροποιημένο τρόπο στην υποβαλλόμενη οικονομοτεχνική μελέτη.

2. Ο δυνητικός δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί το σύνολο των προϋποθέσεων του Γενικού μέρους και του κατά περίπτωση ειδικού άρθρου του ΓΑΚ, ακόμα και εάν αυτές δεν αναφέρονται ρητά στην παρούσα πρόσκληση». Προϋπόθεση που θα πρέπει να προστεθεί για ενισχύσεις με κάθε νομική βάση.

3. Οι επενδυτικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφ' όσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 13, 14,

18, 19, 28,36 και 41 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 και του κεφαλαίου I του Κανονισμού.

4. Οι **επιλέξιμες δαπάνες του Υποέργου 1: «Καινοτομία και πράσινη μετάβαση στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων»** ανά κατηγορία ενισχύσεων του άρθρου 3.6, είναι οι ακόλουθες, τηρουμένης σε κάθε περίπτωση της ύπαρξης αρχικής επένδυσης σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 49 του ΓΑΚ και στην περίπτωση μεγάλων επιχειρήσεων σε περιοχές γ για νέα οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με το αρ. 14 παρ. 3 του ΓΑΚ:

5. Δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων (ΓΑΚ άρθρο 14 του τμήματος 1) όπως ισχύουν κάθε φορά:

- α) Κατασκευή, απόκτηση ή εκσυγχρονισμός ακινήτων.
- β) Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.
- γ) Οχήματα με τα οποία η επιχείρηση διενεργεί μεταφορές των υλικών αγαθών της, εντός του χώρου της μονάδας.
- δ) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου και του εξοπλισμού εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας. Η επιλογή του μηχανολογικού εξοπλισμού θα γίνεται με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. τεχνολογίες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος κ.ά.)
- ε) Απόκτηση του συνόλου στοιχείων ενεργητικού, που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει και η οποία αποκτάται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης. Η αγορά του συνόλου ή και μέρους των υφιστάμενων παγίων στοιχείων ενεργητικού, όπως κτίρια, μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός, μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης, είναι επιλέξιμη εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:
  - αα) Η επιχειρηματική αυτή εγκατάσταση έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγορασθεί
  - ββ) Η αγορά πραγματοποιείται από τον φορέα της επένδυσης που δεν σχετίζεται με τον πωλητή.
  - γγ) Η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς
  - δδ) Αν στοιχεία του ενεργητικού έχουν στο παρελθόν επιχορηγηθεί ή επιδοτηθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων πριν από την αγορά τους, το κόστος των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες του υποβαλλόμενου επενδυτικού σχεδίου που συνδέονται με την απόκτηση επιχειρηματικής εγκατάστασης
  - εε) Για τα στοιχεία ενεργητικού που αφορούν σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, η ημερομηνία πρώτης κτίσης δεν είναι μεγαλύτερη των 10 ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης
  - στστ) Οι συνολικές δαπάνες για την απόκτηση του συνόλου στοιχείων ενεργητικού, που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει δεν υπερβαίνουν το 30% των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης

- στ) Δαπάνες εξοπλισμού μηχανοργάνωσης της επιχείρησης (όπως αγορά τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων) που συνοδεύονται από τα αντίστοιχα πιστοποιητικά για την προστασία του περιβάλλοντος. Συμπεριλαμβάνονται δαπάνες για την απομακρυσμένη και έξυπνη διαχείριση του εξοπλισμού, την εγκατάσταση συστημάτων τηλε-ελέγχου κ.ά. (και λοιπές επενδύσεις σε ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων).
- ζ) Δαπάνες για κατασκευές για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία
- η) Στην περίπτωση αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των δικτύων διανομής (logistic) της επιχείρησης, επιλέξιμος είναι ο μηχανολογικός εξοπλισμός ο οποίος έχει μοναδικό κωδικό αναγνώρισης (serial number) και οι κτιριακές εγκαταστάσεις με την προϋπόθεση ότι το αίτημα πληρωμής συνοδεύεται από τοπογραφικό με γεωχωρική σήμανση και φωτογραφίες με γεωχωρική σήμανση και χρονοσήμανση, όπου αποτυπώνεται η κατάσταση πριν και μετά την επένδυση.
- θ) Άυλα στοιχεία ενεργητικού, όπως απόκτηση λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων (συμπεριλαμβάνονται και επενδύσεις σε ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων) / Τεχνικές προδιαγραφές και σχεδιασμός προϊόντων / Έρευνες αγοράς / Εταιρική ταυτότητα & branding (logos, εταιρικές παρουσιάσεις κ.λπ.) / Σχεδιασμός προωθητικών ενεργειών και υλικού για εταιρείες και προϊόντα. Επιπλέον, επιλέξιμα είναι η απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP, BRC GlobalStandards, IFS FoodStandard, GLOBALG.A.P. κ.λπ.) τα οποία εφαρμόζονται σε όλα τα στάδια της διατροφικής αλυσίδας, από τον αγρό έως και το ράφι και εξασφαλίζουν στον καταναλωτή την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων που καταναλώνει.

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού θα πρέπει αποδεδειγμένα να αφορούν καινοτόμες πρακτικές ή και προϊόντα, ή εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων που καλύπτουν περισσότερους του ενός τομέα της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση, είναι αποσβεστέα, αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον πέντε έτη ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ.

Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι δαπάνες άυλων στοιχείων ενεργητικού είναι επιλέξιμες μόνο μέχρι ανώτατου ποσοστού 50 % των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση

- κ) Δαπάνες που σχετίζονται με τη γη (αγορά γης) εφόσον δεν υπερβαίνουν το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου

6. Δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

α) **Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 18 του τμήματος 2)**

Επιλέξιμες δαπάνες για τις οποίες χορηγούνται ενισχύσεις, με την επιφύλαξη ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 18 είναι οι ακόλουθες:

αα) Οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους.

ββ) Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες

γγ) Δυνητικοί δικαιούχοι είναι μόνο ΜΜΕ και σε κάθε περίπτωση απαιτείται να πληρείται το σύνολο των προϋποθέσεων του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ.

β) **Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 19 του τμήματος 2)**

αα) Επιλέξιμες οι δαπάνες συμμετοχής σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση (μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου).

ββ) Δυνητικοί δικαιούχοι είναι μόνο ΜΜΕ και σε κάθε περίπτωση απαιτείται να πληρείται το σύνολο των προϋποθέσεων του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ.

γ) **Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 28 του τμήματος 4)**

αα) Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την απόκτηση, την επικύρωση και την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού καθώς και οι δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας

ββ) Δυνητικοί δικαιούχοι είναι μόνο ΜΜΕ και σε κάθε περίπτωση απαιτείται να πληρείται το σύνολο των προϋποθέσεων του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ.

δ) **Επενδυτικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 36 του τμήματος 7)**

- αα) Επιλέξιμες είναι οι πρόσθετες δαπάνες που είναι απαραίτητες για την υπέρβαση των εφαρμοστέων ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση του επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων. Ειδικότερα:

- ββ) Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την αγορά καινούριων οχημάτων για οδικές μεταφορές, με σκοπό τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων σε εκδοθέντα ενωσιακά πρότυπα, υπό την προϋπόθεση ότι η αγορά πραγματοποιείται πριν αυτά τεθούν σε ισχύ. Αφού καταστούν υποχρεωτικά, δεν ισχύουν για ήδη αγορασθέντα οχήματα πριν από την ημερομηνία εκείνη
- γγ) Όταν το κόστος της επένδυσης για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να προσδιοριστεί στο συνολικό επενδυτικό κόστος ως χωριστή επένδυση, αυτό το κόστος που σχετίζεται με την προστασία του περιβάλλοντος συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το κόστος της επένδυσης στην προστασία του περιβάλλοντος προσδιορίζεται με βάση παρόμοια, λιγότερη φιλική προς το περιβάλλον επένδυση που θα μπορούσε προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση. Η διαφορά μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την προστασία του περιβάλλοντος και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.
- δδ) Οι συνολικές δαπάνες της παρούσας παραγράφου δεν υπερβαίνουν το 30% των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης.

ε) **Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 41 του τμήματος 7)**

- αα) Ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δεν ενισχύεται ως μεμονωμένη δράση, αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- ββ) Η δυναμικότητα των δαπανών σε ΑΠΕ αφορούν μόνο στην κάλυψη των αναγκών λειτουργίας της ενισχυόμενης επιχείρησης. Η υποχρέωση αυτή τεκμηριώνεται με την υποβολή μελέτης ενεργειακών απαιτήσεων (προσκόμιση με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου) στην οποία γίνεται ανάλυση του ποσοστού κάλυψης των αναγκών λειτουργίας. Βάσει της μελέτης αυτής, γίνεται ανάλυση του τρόπου υποκατάστασης της ενέργειας και εκτιμάται η αποδοτικότητα της επένδυσης υποκατάστασης ενεργειακών αναγκών από ΑΠΕ (kWh παραγόμενης ενέργειας συστήματος ΑΠΕ /ευρώ επένδυσης, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων). Οι επιλέξιμες δαπάνες σε ΑΠΕ αφορούν μόνο στην κάλυψη των αναγκών λειτουργίας της επιχείρησης
- γγ) Οι ενισχυόμενες επενδύσεις χρησιμοποιούνται για την παραγωγή βιώσιμων βιοκαυσίμων που δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά.
- δδ) Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις που δεν συμμορφώνονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- εε) Ως επιλέξιμες δαπάνες σε ΑΠΕ λογίζονται οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και υπολογίζονται ως εξής:
- ι. Όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί στο συνολικό επενδυτικό

- κόστος ως χωριστή επένδυση, για παράδειγμα ως εύκολα προσδιορίσιμο πρόσθετο κατασκευαστικό στοιχείο σε προϋφιστάμενη εγκατάσταση, αυτό το κόστος που σχετίζεται με την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες
- ii. όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί με βάση παρόμοια, λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επένδυση, που θα μπορούσε προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση, η διαφορά αυτή μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες
- στστ) οι επενδυτικές ενισχύσεις βάσει του άρθρου 41 του ΓΑΚ, χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις και καμία ενίσχυση δεν χορηγείται ούτε καταβάλλεται μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης και η ενίσχυση είναι ανεξάρτητη από την παραγωγή.
- ζζ) Οι δαπάνες σε ΑΠΕ δεν υπερβαίνουν το 30 % των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης.

3.8 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι μη επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στις εξής κατηγορίες:

1. Μίσθωση κτηριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους
2. Έργα συντήρησης κτηριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού
3. Προσωρινά έργα μη αμέσως συνδεδεμένα με την εκτέλεση της επένδυσης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.)
4. Εργασίες πράσινου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, κ.λπ.) καθώς και έργα διακόσμησης
5. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου εγκατάστασης της μονάδας
6. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, ΦΠΑ που ανακτάται, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων
7. Εξοπλισμός αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.)
8. Λοιπός εξοπλισμός γραφείων (γραφομηχανές, αριθμομηχανές, έπιπλα κ.λπ.) εκτός των αναφερομένων στην στο άρθρο 3.7, παράγραφος 3, περίπτωση στ).
9. Αγορά υλικών αποσβέσιμων σε διάρκεια μικρότερη του έτους
10. Τα μεταχειρισμένα οχήματα
11. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνονται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί

12. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων ενίσχυσης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα
13. Δαπάνες με σκοπό τη συμμόρφωση με τα ενωσιακά πρότυπα
14. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά τον διοικητικό έλεγχο της αίτησης ενίσχυσης
15. Υπερβάσεις κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου
16. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του
17. Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από την Κοινή Οργάνωση Αγορών γεωργικών προϊόντων
18. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα. Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρους αυτού στη νέα θέση
19. Δαπάνες που αφορούν την κατασκευή ιστοσελίδας και της δημιουργίας εντύπου διαφημιστικού υλικού της μονάδας
20. Δαπάνες που αφορούν εργασίες υλοποίησης του έργου οι οποίες ξεκίνησαν προγενέστερα της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης ενίσχυσης στο παρόν Υποέργο, δεν είναι επιλέξιμες.
21. Μέχρι την καταχώρηση στο πληροφοριακό σύστημα της θετικής αξιολόγησης και έγκρισης του αιτήματος τροποποίησης, δεν είναι δυνατή η υποβολή αίτησης καταβολής της ενίσχυσης και η καταβολή οικονομικής ενίσχυσης για τις δαπάνες που αφορούν το σχετικό αίτημα τροποποίησης
22. Στις περιπτώσεις του άρθρου 3.7, της παραγράφου 1, σημείο δ), δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με ενωσιακά πρότυπα που έχουν ήδη εκδοθεί, αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, με εξαίρεση την αγορά καινούριων οχημάτων για οδικές μεταφορές κατά τα οριζόμενα στην παρούσα πρόσκληση και στον ΓΑΚ.
23. Στις περιπτώσεις του άρθρου 3.7, παράγραφος 4, περιπτώσεις δ) και ε), δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος.
24. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για βιοκαύσιμα που υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης και για υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις.

3.9 Ποσά και ποσοστά ενίσχυσης – Ένταση ενίσχυσης

1. Τα όρια του αιτούμενου προϋπολογισμού κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι τα ακόλουθα:

Πίνακας 1: Καθορισμός ορίων προϋπολογισμού

Μέγεθος επιχειρήσεων	Κατώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός	Ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός
Πολύ μικρές – Μικρές – Μεσαίες	500.000,00 Ευρώ	7.500.000,00 Ευρώ
Μεγάλες	2.000.000,00 Ευρώ	12.500.000,00 Ευρώ

2. Τα ποσοστά της έντασης ενίσχυσης, για τις περιφερειακές ενισχύσεις (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 14 του τμήματος 1) διαμορφώνονται σύμφωνα με τον νέο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων και τις εγκριτικές αποφάσεις του ΤΑΑ και αποτυπώνονται συνολικά στον πίνακα 2.

Πίνακας 2: Καθορισμός έντασης περιφερειακών ενισχύσεων, ανά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
	ΜΕΓΑΛΕΣ	ΜΕΣΑΙΕΣ	ΜΙΚΡΕΣ
Βόρειο Αιγαίο	45%	55%	55%
Κρήτη	40%	50%	55%
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη	45%	55%	55%
Κεντρική Μακεδονία	45%	55%	55%
Δυτική Μακεδονία	40%	50%	55%
Ήπειρος	45%	55%	55%
Θεσσαλία	45%	55%	55%
Ιόνια Νησιά	40%	50%	55%
Δυτική Ελλάδα	45%	55%	55%
Στερεά Ελλάδα	40%	50%	55%
Πελοπόννησο	40%	50%	55%
Νότιο Αιγαίο	30%	40%	50%
Ανατολική Αττική / Δυτική Αττική / Πειραιάς και νήσοι	25%	35%	45%
Δυτικός τομέας Αθηνών	15%	25%	35%

3. Η ένταση της ενίσχυσης, εκφραζόμενη σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων όπως αυτός ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη περιοχή. Για τα μεγάλα επενδυτικά έργα, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης που υπολογίζεται σύμφωνα με τον μηχανισμό που ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 20 του ΓΑΚ.

4. Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων και των επιλέξιμων δαπανών, όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων

5. Η ένταση της ενίσχυσης **σε συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ**, ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε περιφέρεια και δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 50% της επιλέξιμης δαπάνης (ΓΑΚ 651/2014, άρθρο 18 του τμήματος 2). **Ο ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός για τις συγκεκριμένες δαπάνες δεν ξεπερνά τις 200.000 ευρώ.**

6. Η ένταση της ενίσχυσης **για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις**, ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε περιφέρεια και δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 50% της επιλέξιμης δαπάνης (ΓΑΚ, άρθρο 19 του τμήματος 2). **Ο ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός για τις συγκεκριμένες δαπάνες δεν ξεπερνά τις 500.000 ευρώ.**

7. Η ένταση της ενίσχυσης **καινοτομίας για ΜΜΕ**, ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε περιφέρεια και δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 50% της επιλέξιμης δαπάνης (ΓΑΚ, άρθρο 28 του τμήματος 4). **Ο ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός για τις συγκεκριμένες δαπάνες δεν ξεπερνά τις 500.000 ευρώ.**

8. Η ένταση της ενίσχυσης σε δαπάνες **για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων** ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε περιφέρεια και δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 40% της επιλέξιμης δαπάνης. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί στο 55%, στην περίπτωση ενισχύσεων που

χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και στο 50%, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις (ΓΑΚ, άρθρο 36 του τμήματος 7). **Ο ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός για τις συγκεκριμένες δαπάνες δεν ξεπερνά τις 1.000.000 ευρώ.**

9. Η ένταση της ενίσχυσης για δαπάνες που αφορούν στην **προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές**, ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε περιφέρεια και δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 45% της επιλέξιμης δαπάνης. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί στο 55% για τις ΜΜΕ (ΓΑΚ, άρθρο 41 του τμήματος 7). **Ο ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός για τις συγκεκριμένες δαπάνες δεν ξεπερνά τις 500.000 ευρώ.**

3.10 Τόπος υλοποίησης

1. Η επένδυση υλοποιείται σε ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο. Στην περίπτωση μίσθωσης του τόπου εγκατάστασης, η διάρκεια μίσθωσης είναι μεγαλύτερη των 12 ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Ο τόπος υλοποίησης κατέχεται νόμιμα το αργότερο την ημερομηνία έκδοσης της ατομικής απόφασης ενίσχυσης του άρθρου 6.6. Ειδικά στην περίπτωση της απόκτησης του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού του άρθρου 3.7, της παραγράφου 3, της περ. ε, ο τόπος υλοποίησης κατέχεται νόμιμα τη στιγμή της απόκτησής τους και όχι την ημερομηνία έκδοσης της ατομικής απόφασης ενίσχυσης.

2. Η επένδυση δύναται να υλοποιηθεί στην έδρα της εντασσόμενης επιχείρησης ή/και σε υποκατάστημα αυτής σε οποιαδήποτε Περιφερειακή Ενότητα. Σε κάθε περίπτωση, ως ποσοστό έντασης της ενίσχυσης των περιφερειακών ενισχύσεων, καθορίζεται το οριζόμενο στον πίνακα 2 ποσοστό της εκάστοτε Περιφερειακής Ενότητας, όπου θα υλοποιηθεί η επενδυτική δαπάνη.

3. Στις περιπτώσεις αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των δικτύων διανομής (logistic) μίας επιχείρησης, ως τόπος υλοποίησης νοείται η Περιφερειακή Ενότητα όπου υλοποιείται η εκάστοτε επένδυση.

3.11 Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου – Παρεχόμενες ενισχύσεις

1. Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από την δημόσια δαπάνη και την ιδιωτική συμμετοχή. Η δημόσια δαπάνη (ενίσχυση ή/και στήριξη) υπολογίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με τη μορφή επιδότησης κεφαλαίου από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το ποσοστό προκύπτει από τον πίνακα 2 και τις περιπτώσεις της παραγράφου 3.9. Επιλέξιμος είναι ο προϋπολογισμός που προκύπτει μετά τον έλεγχο της αίτησης ενίσχυσης, σύμφωνα με τις διαδικασίες της ενότητας 6, τηρουμένων των προϋποθέσεων κρατικών ενισχύσεων.

2. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης. Το 25% των επιλέξιμων δαπανών αποτελεί ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και δύναται να περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια ή/και τραπεζικό δανεισμό

3. Η δημόσια δαπάνη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδυτικών δαπανών, την εξόφλησή τους και την παραλαβή τους από τα αρμόδια όργανα με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες.

4. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων, προκαταβολής ή χρησιμοποίησης ανοικτού καταπιστευτικού λογαριασμού.

5. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων, προκαταβολής ή χρησιμοποίησης ανοικτού καταπιστευτικού λογαριασμού. Στα χρηματοδοτικά εργαλεία δίνεται η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται και τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τηρουμένων των απαιτήσεων σώρευσης κρατικών ενισχύσεων των αρ. 8 του Καν. 651/2014 καθώς και του συνόλου των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων. Το ύψος του δανείου από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δεν υπερβαίνει το ύψος της ιδιωτικής συμμετοχής του δικαιούχου.

6. Ο ανοικτός καταπιστευτικός λογαριασμός παρέχεται σύμφωνα με τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς της παραγράφου 6.10

7. Σε κάθε περίπτωση η σώρευση των ενισχύσεων ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού της αίτησης ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ποσοστά ενίσχυσης του προβλέπονται από τον ΓΑΚ με την επιφύλαξη τυχόν χαμηλότερων ορίων της της ενότητας 3.9 της παρούσας, για κάθε κατηγορία επιλέξιμων δαπανών

3.12 Προσβασιμότητα

Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης της παρούσας οφείλουν να διασφαλίζουν τις απαραίτητες συνθήκες, ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά. Η αντιμετώπιση των διακρίσεων σε βάρος ευπαθών ομάδων διασφαλίζεται εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει διακριτές επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας στα άτομα με αναπηρία ή/και αναλύεται σε ειδικό εδάφιο της οικονομοτεχνικής μελέτης ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται από το σχεδιασμό του έργου η παραπάνω προϋπόθεση.

3.13 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης εφαρμόζονται οι παρακάτω δείκτες:

- α) Τήρηση του χρονοδιαγράμματος
- β) Καταγραφή των ποσοστών απορρόφησης ανά έτος
- γ) Καταγραφή του ποσοστού των επενδυτικών δαπανών σε πράσινη μετάβαση
- δ) Καταγραφή του ποσοστού των επενδυτικών δαπανών σε ψηφιακή αναβάθμιση
- ε) Καταγραφή του αριθμού των νέων συλλογικών φορέων
- στ) Καταγραφή της αύξησης του αριθμού μελών που συμμετέχουν σε συλλογικούς φορείς
- ζ) Καταγραφή του βαθμού εφαρμογής συμβολαιακής γεωργίας πριν και μετά την εφαρμογή της δράσης

3.14 Δικαιούχοι

1. Στο πλαίσιο του Υποέργου «**ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**», δικαιούχοι δύνανται να κριθούν νομικά πρόσωπα που είτε ανήκουν στις ΜΜΕ, είτε στις μεγάλες επιχειρήσεις, με την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων στο κατά περίπτωση εφαρμοστέο ειδικό άρθρο του ΓΑΚ, που τηρούν απλογραφικά ή/και διπλογραφικά βιβλία και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης πληρούν μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Είναι Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.) του ν. 4384/2016, Οργανώσεις Παραγωγών του ν. 4384/2016 και Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ), Ανώνυμες Εταιρίες των οποίων η πλειοψηφία των μετοχών ανήκει σε Συνεταιρισμούς του ν. 4673/2020 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις»,

β) Είναι εταιρίες του εμπορικού δικαίου, εκτός αυτών της ανωτέρω περίπτωσης α', οι οποίες: εφαρμόζουν συμβολαιακή γεωργία υπό τους ακόλουθους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς:

αα) εφόσον μεταποιούν γεωργικό προϊόν, κατ' ελάχιστον το 40% των Α' υλών που χρησιμοποιούνται στην ενισχυόμενη επένδυση είναι γεωργικό προϊόν συμβολαιακής γεωργίας,

ββ) εφόσον μεταποιούν μη γεωργικό προϊόν, το 40% κατ' ελάχιστον του γεωργικού προϊόντος που χρησιμοποιείται ως Α' ύλη στην ενισχυόμενη επένδυση είναι γεωργικό προϊόν συμβολαιακής γεωργίας.

γγ) η υποχρέωση εφαρμογής της συμβολαιακής γεωργίας ξεκινάει το επόμενο έτος από την ολοκλήρωση της υλοποίησης της επένδυσης και είναι 3ετής για τις ΜΜΕ και 5ετής για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

γ) Είναι εταιρίες του εμπορικού δικαίου, εκτός αυτών της περίπτωσης α' πιο πάνω, οι οποίες εμφανίζουν βαθμό καθετοποίησης σε ποσοστό τουλάχιστον 40%, αξιοποιώντας ιδιοπαραγόμενα αγροτικά προϊόντα. Η υποχρέωση διατήρησης του ποσοστού καθετοποίησης ξεκινάει το επόμενο έτος από την ολοκλήρωση της υλοποίησης της επένδυσης και είναι 3ετής για τις ΜΜΕ και 5ετής για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

δ) Δικαιούχοι δύνανται να κριθούν και υπό σύσταση νομικά πρόσωπα που ολοκληρώνουν τις διαδικασίες σύστασης το αργότερο μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης

ε) Δεν δύνανται να κριθούν δικαιούχοι πρόσωπα που λειτουργούν υπό τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρείας αστικού δικαίου και της κοινοπραξίας.